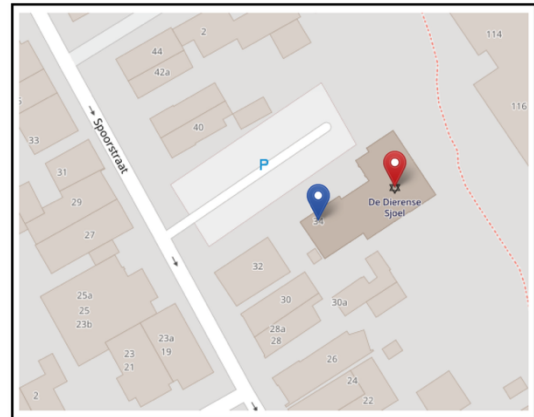

Voormalige synagoge

Spoorstraat 34,
6953 BX Dieren

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000107
Inschrijving register 15 juni 2009
Kadastrale aanduiding Dieren U 1287

De ingewijd op 25 januari 1884. De bouwgrond was op 25 oktober 1883 gekocht door L. Kats, S. Bachrach en S. Levie, bestuursleden van de kehilla. De synagoge werd in de jaren 1944/45 zwaar beschadigd; de vloeren, deuren, inventaris en ramen waren geheel verdwenen. In 1950 werd de kehilla Dieren opgeheven. In 1952 werd het pand verkocht aan de Dierense slager J.A. Broshuis, die in het gebouw o.a. een rokerij vestigde.

Tussen 1973 en 1976 werd het gebouw tot mini-theater verbouwd door M.W. van der Windt en S. de Wit (vanaf 1976 eigenaar). Het dak werd gedeeltelijk verhoogd, het balkon werd uitgebouwd en de muren werden uitgevoerd geschilderd in de kleuren blauw en paars op advies van Eugene Terwindt. In 1983 werd het pand verkocht aan de Volle Evangelie Gemeente die interieur wijzigde om te dienen als kerkruimte.

In baksteen opgetrokken pand van één bouwlaag op een rechthoekige plattegrond onder een pannen zadeldak. Ca. 1896 met een schooltje naar achteren uitgebreid in verlengde van het bestaande gebouw. Het schooltje heeft eveneens een rechthoekige plattegrond en een bouwlaag onder een pannen zadeldak. De dakgoten zijn in gietijzer uitgevoerd. De vier traveeën brede voorgevel van de synagoge bevat in de eerste tot en met de tweede as drie ijzeren rondboogvensters met roede-verdeling en in de top vorktraceerwerk. De ingang in de vierde as bestaat uit dubbele paneeldeuren (niet oorspronkelijk) waarboven een kalf met twee verdiepte paneeltjes en een bovenlicht met roede-verdeling in hout in de vorm van een rondboogvenster. Het schoolgebouwtje heeft drie assen bestaande uit drie door een steens strekken afgesloten vensters met afgetimmerde bovenlichten en onderramen met een horizontale roede-verdeling telkens uit drie ruiten bestaande.

Linkerzijgevel: tegen de gevel een lage deels gewijzigde aanbouw met diverse vensters en een deur. De achtergevel van het schooltje is uitgevoerd als een tuitgevel met ezelsruggen en heeft schouders op uitkragende blokken natuursteen. In de geveltop een door een rollaag met natuursteenblokken aangegeven ronde blinde nis waarin een in tweekleurig siermetselwerk uitgevoerde vulling met motief in de vorm van een davidsster. In de gevel zijn drie fraaie smeedijzeren sierankers aangebracht.

Achtergevel: niet opgenomen.

Rechterzijgevel: bestaat uit de een puntgevel afgesloten synagoge en een 1974/75 aanbouw met plat dak- in het verlengde van de tegen de achtergevel van het hoofdgebouw ca.1896 aangebouwde badruimte. In de puntgevel op de begane grond links een getoogd venster Met een steens rollaag met een schuifraam. Rechts een dichtgemetseld venster. De verdieping bezit een in 1974/75 aangebrachte deur en venster.

Conclusie.

Van architectuurhistorische waarde omwille van de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm en de detaillering. Hoewel het gebouw door de oorlogsschade en de diverse verbouwingen veel van zijn karakter verloren heeft is de hoofdvorm bewaard gebleven. Het pand is vooral van sociaal-historisch belang voor de gemeente en voor Dieren in het bijzonder vanwege de herinnering aan de kleine, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Literatuur/afbeeldingen: Kooger, H., Joods leven in Dieren, Rheden en Velp, Zutphen 1987, b12 23-33

Opnamedata: 11-10-1989(d), 2-04-1990(o), 22-10-1990(ee)

Inventarisator: Gelders Genootschap (R.C.)

Neg. nrs. : D-d.21, o.5-7, ee.26-29

Synagoge Voorzijde en rechterzijde - 2016 Foto: Cees van Eijdsen / fotoclub Veluwezoom

© CC BY-NC-ND